

---

Merja Anneli Vilenius

**Mies joka asui saappaassa  
ja muita kirjoituksia**

---



## Sisällys

NAAPURISSANI ASUU HULLU KIRJAILIJA.....	3
ÄIDIN PÄIVÄ.....	22
ROUVA HIENOHELMA.....	29
MIES JOKA ASUI SAAPPAASSA .....	39
METSÄN VASA .....	47
UTOPIA .....	57

# NAAPURISSANI ASUU HULLU KIRJAILIJA

Naapurissani asuu hullu kirjailija. Underground Vincent van Gogh, joka tosin ei leikannut korvaansa, mutta kuulee kaiken. Ja mitä hän kuulee? Jos sanoisin, että sen, että käyn vessassa ja suihkussa, tiskaan astioita ja imuroin se olisi ok. Mutta oikeasti hän kuulee paljon muutakin. Hän kuulee jopa sen, kun itken Zarahustran menneisyyttä! Miksi piti olla vuorilla 10 vuotta, jos siitä ei ollut hyötyä, vai oliko? Kuinka monta erakkoa pitikään nähdä matkalla alas vuorilta? Yksi oli se Plotinuksen planttu, joka filosofio ikuisesta valosta. Joopa joo. Tiedätkö tyyppin? Eli joskus 200-luvulla. Hänellä oli mukava

teoria siitä, että kaikki oli valoa, mutta sehän kuulostaa tähtitieteen jutuilta.

Kyllä ainakin minä olen sitä mieltä, että ikuista valoa on joku joskus nähnytkin. Ainakin jos on ollut kuolemankielissä ja tullut sairaalaan takaisin. Leijunut kenties jossain korkeuksissa ja sitten tajunnut, että hei tää ei vielä oo mun juttu Plotinos opetti, että on olemassa kaikkein ylin, täydellisesti tuonpuoleinen *Yksi*, joka on kaiken olemisen ja ei-olemisen kategorioinnin ulkopuolella. "Olemisen" käsite on ihmisten johtama siitä kokemuksesta, jonka voimme havaita aisteilla, mutta ääretön, tuonpuoleinen *Yksi* on kaiken sellaisen ulkopuolella, ja siksi myös kaikkien sellaisesta johdettujen käsitteiden ulkopuolella. "Oleminen" tai "olemassaolo" on ominaisuus, attribuutti, ja *Yksi* on kaikkien ominaisuuksien

ulkopuolella, koska se on kaikkien niiden lähde. *Yksi* "ei voi olla mikään olemassa oleva asia", eikä voi myöskään olla kaikkien ole maailmassa olevien asioiden summa, sillä se "on ollut ennen kaikkea olemassaoloa".

No tota yritin tajuta ja leijuin filosofiassa, niin ja jouduin sen hullun kirjailijan sairaalaan. Katselin kuvia, joita Vincent oli maalannut ja ihailin epätäydellistä perspektiivikäsitystä. Mitä ja miten Vincent van Gogh oikein maailmansa näki. Onko Monetin jutut sit mielenkiintoisempii? Lumpeenlehtii ja lampia, no Vincent maalasi ihmisiä, huoneita ja olotiloja. Mutta kyllä se heinäpelto variksineen on aika kamala, tai siis hurja maalaus. Linnut siinä lentelee kuin kohti kuolemaa. No joo. Yksi erakko oli sellainen, että se joi kotiviiniä, söi rauhoittavia, tuijotteli kattoa ja luuli siten näkevänsä valon.

Mietiskelin tässä, että ehkä se ei sittenkään ollut oikea tapa. Siinä meinaan elimistö rappeutuu ja pää hajoaa. Eiks riitä, kun katsoo aamulla säätilaa ja näkee paistaako aurinko, sataa vai ei, tai onko puolipilvistä? No en mä mikään ole tuomitsemaan. Se on ihmisen vapaan valinnan tulos!

Että tässä vielä sorruin moralismiin, no mitä hullu kirjailija siihen sit sanois? Se kait väittäis, että toisinaan moralismi on paikoillaan ja toisinaan ei. Hullu juttu! Mutta niinhän se kait on. Ai niin ja kun palasin siltä hemmetin vuorelta näin heinäsiirkkoja, jotka lensivät ympäri Egyptiä. Oli kait jonkinlaiset katovuodet menossa. Mutta se siitä...

Tuli mun mieleeni vielä sekin juttu, kun Zarahustra puhui kamelista, leijonasta ja lapsesta ja kolmesta muodonmuutoksesta. No kaikkii ei kait voi olla yhtä aikaa, on

valittava ottaako kamelin taakat, ärjyykö kuin leijona vai näkee yksinkertaisuuden kuin lapsi. Minä mietiskelin, että kuinka monta luettua kirjaa se kameleineen sieltä vuorelta se hullu kirjailija kantoi?

Meinaan vaan, että siksihän se oli hulluksi tullutkin, kun luki liikaa. Eli vähän erilaista elämää kuin sen frendit. No mitä se nyt tekee, ärjyykö se siellä huoneistossaan? Jos oikein kuulen, niin niinhän se tekee. Mutta kyllä se on mumissut jotain Pyhästä Yksinkertaisuudesta. Elikkäs, elikkäs kait se sit kuiteskin on kuin pieni lapsi. Muumimaailman hattiwatti.

Mutta mitä se Platon oli mieltä siitä intuitiosta? Ideaoppi on Platonin metafysikan keskeisin teoria. Sen mukaan ikuisena erillisessä ideamaailmassa olemassa olevat ideat, eivät aistihavaintojen kautta meille tunnetut aineellisen maailman



ilmiöt ja muutokset, ovat todellisimpia kaikkein korkeimmassa ja perustavammassa mielessä. Ideat ovat ikään kuin aistimaailman asioiden arkkityyppejä.

Eli pelkkää ideaa koko hullu kirjailijaparka siellä naapuriasunnossa. Kait sillä tuli voimaton olo ja luomisentuska, jos se kerran oli maanisdepressiivinen ja luova tyyppi. Ihme juttu! Se kait laskeutui sieltä vuorilta kaikki filosofiakirjat mukanaan. Sit oli vielä se Michel Foucault, ranskalainen hemmo, joka kuoli 1984. Eli vähän nykyaikaisempi filosofi, joka puhui asioiden järjestyksestä.

Joo, joo järjestyksestä tosiaan, elikkäs mikä nyt sitten oli asioiden alkuperän kysymys. Taitaa liipata hiukka Platonin oppeihin, ja korva senkun kuuntelee. Foucault itse katsoi jatkaneensa ajattelussaan valistuksen itsekriittistä perinnettä

ja historiallisen järjen itsekritiikkiä. Viimeisinä vuosinaan hän nimesi ajattelunsa pyrkimyksen: luoda filosofista omaa itseämme ja olemassaoloamme kyseenalaistavaa ontologiaa. Foucault pysyikin loppuun asti niin sanotun filosofisen humanismin ja antropologian kriitikkona.

Pahin juttu sille kirjailijalle taisi olla Foucaultin kirja *The Archaeology of Knowledge*. No sitä se tarpoi mennen tullen. Minä nimittäin näin kauhean kasan muistiinpanoja levittäytyvän silmieni eteen, ihan tosta noin vain kuvitellessani kaiken.

Juu ja sen korva kuunteli kaikkee, oikeastaan mua alkoi pelottamaan koko naapuri. Mut kait se sit on sillee, että kirjailijat ovat luovia taiteilijoita. Ja oikeita sanoja, riimityksii, lauseita on välillä vaikee löytää, ettei ihme, että hukkuu sitten

muistiinpanoihinsa. Meinaan vaan, että mitä kirjailija voi sanoa todellisuudesta? Todellisuushan on koko aika valoa pakenevaa, ja vaikka kuinka väittäisi löytäneensä järkevän idean tai ajatuksen koetusta aistimaailmasta niin annas olla kun tunne katoaa ja siitä on vaikea enää kirjoittaa. Tällaisia minä pähkäilin, kun ajattelin hullun kirjailijan työtaakkaa, ja voihan olla, ettei se koskaan saa valmiiksi suurteostaan, jota se mielessään kuvitteli tekevänsä. No armoa vähän! Ehkä se onnistuu, kun on laskeutunut vuorilta ja viettänyt lähteen ääressä seuraavat kymmenen vuotta. Mutta välillä se kirjoitti runoja ja lausui niitä ääneen... tai sitten se vaan yksinkertaisesti kuunteli musiikkia. No toisinaan rupesin miettimään, että kumpi tässä hullu oikeastaan oli, se kirjailija vai minä? Mut se kun se oli ollut siellä sairaalassa, oli ollut sille melko rankkaa aikaa, ja sitä se oikein valitteli aina, kun näki

Mies joka asui saappaassa ja muita kertomuksia, on teos, joka sisältää kuusi lyhyttä ja eriaiheista novellia. Ne haastavat lukijansa mukaan erikoiselle matkalle tekstien maailmaan, jossa ei tiedä itkeäkö vaiko nauraa. Uutuusteoksen on julkaissut tietokirjailija (FM) ja runoilija Merja Anneli Vilenius.



**BoD**<sup>™</sup>  
BOOKS on DEMAND

[www.bod.fi](http://www.bod.fi)